

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 311.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgaslidaval-shoot-idm139862322700416/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

- says om denne art diskussionsstrategi – *Titus* (. . .) *Cajus*: T. er et rom. navn, der egl. betyder 'den ærede', dvs. den ærede modpart. Cajus (eller Gajus) er et alm. rom. navn – den læseren skal identificere sig med – diskussionens vinder.
- 96 *Kritikertro*: kritikløs autoritetstro. – *Christian den 9des Vælgspøg*: Med Gud for Ære og Ret. Chr. IX (1818-1906) var da. konge 1863-1906. – *Diogenes, der med en Lygte* (. . .): D. fra Sinope (4. årh. f.Kr.): gr. filosof af den kyniske skole. If. en af de mauge anekdoter om ham skal han have gået rundt i gaderne med en tændt lygte, idet han, som han sagde, ledte efter et menneske. Se også n.t.s. 106. – *Ordensmarskal*: person, der leder og holder orden ved større officielle fester. – *den russiske Zar*: Alexander III (1845-1894, zar fra 1881). – *Garderinge*: poetisk navn for Rusland; går tilbage til det nord. navn for vikingeriget omkring Novgorod.
- 97 *Intermezzo*: ital. mellemspil, (munter) afbrydelse. – *bakkantiske*: dannet efter den gr. gud for vin og begejstring, Bacchus (også kaldt Dionysos).
- 98 *plebejisk*: dannet af lat. plebs: menigmand; nu: simpel, underladig. – *Rationalisme*: egl. anskuelse, der går til roden, yderligtgående (rationel) standpunkt. Her mønter på holdninger knyttet til det moderne genmæbrud og dele af Venstrepattietne, og måske personificeret i brødrene Georg Brandes (1842-1927) og Edvard B. (1847-1931). – *Koncilium*: lat. råd, forsamling med beslutende myndighed, f.eks. inden for den katolske kirke.
- 99 *huld(e)*: skøn. – *Befæstningen*: Kbhs befæstning, se n.t.s. 87. – *dithyrambisk*: af det gr. ord dithyrambe, festligt digt til guden Bacchus eller Dionysos.
- 100 *Zoroaster*: gr. form for Zarathustra, den persiske religionsstifter, der levede ca. 1000 f.Kr. I dennes religion, parsismen eller mazdaismen, optræder det godes inkarnation som Ahura Mazda, og det ondes som *Ahriman*.
- 101 *hin Spartaner*: omtales af den gr. forfatter Plutarch (50-120), i hans skrift om den spartanske lovgiver Lykurg (9. årh. f.Kr.). – *Henrik Ibsen(s)* (1828-1906): no. dramatiker, kendt for sine realistiske, problemdehatterende skuespil. – *Busenfreundschaft(s)*: ty. (overdrevent) intimt venskab.
- 102 *Støffatter(en)*: støddatter. – *Frøken(en)*: frøkenpige, ryende, som indtager en stilling som medlem af familien; her nok en guvernante. – *Aksel og Valborg*: drama (1810) af Adam Oehlenschläger. – *Højføjermester*: titel i 2. rangklasse nr. 7 (se n.t.s. 12); især tildelt godsejere. – *St. Laurentius* (ca. 200-258): sp. katolsk helgen; de fattiges beskytter. – *Boudoir*: (finere) dames private stue.
- 103 *Sybarit(en)*: egl. borger i den rige gr. by Sybaris; nu: levemand, livsnyder. – *Forførelsen*: Johannes F., person hos Kierkegaard, jf. ndf. – *Bysvend(en)*: se n.t.s. 60. – *Johannes Forførelsens Foredrag*: indgår i Søren Kierkegaards tekst 'In vino veritas, der er en del af *Studier paa Livets Vej* (1845). Personen kendes også andre steder fra i SK's forfatterskab, bl.a. som den fiktive forfatter til 'Forførelsens Dagbog', der indgår i værket *Enten-Eller* (1843). – *Symparenekromenoi*: ord dannet af Søren Kierkegaard efter gr.

Det betyder *medafsløst* og anvendes om det publikum af æstetikere, der indgår som en ramme i *Enen-Eller*. – *Victor Eremita*: dannet af lat.; egl. »Den der sejrer i ensomhed. Pseudonym for Søren Kierkegaard; optræder desuden som person i det gæstebud, der skildres i »In vino veritas« se ovf. – *Modehandlaren*: person i »In vino veritas«. I sin tale om kvinden bestemmer han hende ud fra begrebet Pjas. – *Abraham og Isak*: personer fra GT, behandlet af Søren Kierkegaard i værket *Frygt og Bæven* (1843, *Danske Klassikere* 1989, s. 14ff). Her skildres A. som troens fader, der er ubetinget rede til at ofre sin søn I. på Moria-bjerget på Guds forlangende, 1. Mos. 22.

- 104 *Kierkegaards Stadier: i Stadier paa Livets Vej* opstilles tre forskellige livsholdninger eller stadier: det æstetiske, det etiske og det religiøse. Mellem disse må der vælges, hvis man da ikke skal leve bevidstløs som »spidsbotger«. – *Voltaire*, François de (1694–1778): fr. filosof. Hans angreb på store mænd kan f.eks. udspringe af hans uheldige erfaringer som gæst hos Frederik den Store af Preussen 1750–1753. – *Charlotte*: Johannes Forfæretens offer hed Cordelia. – *Cicero*, Marcus Tullius (106–43 f.Kr.): rom. taler og filosof, forfatter til bl.a. de fire taler mod oprøreren *Catilina* (108–62 f.Kr.). – *den karuliske Stot*: se n.t.s. 71. – *Prætor/skud*: høj rom. embedsmand, overdommer. – *Cæsar*, Julius (100–44 f.Kr.): rom. feltherre, statsmand og forfatter, »kejsers«. – *Populus Romanus*: lat. det rom. folk. – *in casu Lazaroverne*: i dette tilfælde pøbelen.
- 105 *Assessor*: egl. Assessor Wilhelm, person hos Søren Kierkegaard, som i *Enen-Eller* taler ægteskabets og etikens sag over for æstetikerne og livsnnyderen. – *jesuitisk Moral*: går ud på, at målet helliger midlet. – *Machiavelli*: Nicolo Macchiavelli (1469–1527), ital. diplomat og filosof, forfatter til *Il Principe* (1532, da *Fyrsten*), hvor han taler for den hensynsløse enevalde. – *Frederik den Store(s)* (1712–1786): konge af Preussen 1740–1786. I hans omfattende forfatterskab er det første politiske skrift: *L'Anti-Machiavel ou Examen du Prince de Machiavel* (1739), hvor han skildrer sit fyrsteideal. – *Ulvedyder*: hentyder til sagnet om Roms grundlægger, Romulus og Remus, der voksede op hos en ulvinde. – *Bismarck*, Otto von (1815–1898): som tysk kansler, »jernkansleren« (1862–1890), skaber af det moderne Tyskland. – *Josef Smith* (1805–1844): am. stifter af mormonernes religiøse samfund, »Jesu Kristi Kirke af de sidste Dages Helliges«. – *Korstog*: kristen »hellig krig«, opr. med det formål at befri Jerusalem for det islamiske herredømme. Det første korstog udgik fra Frankrig 1095. K-bevægelsen døde hen op mod 1300. – *Disraeli*: Benjamin Disraeli (1804–1881), eng. ultrakonservativ statsmand og forfatter.
- 106 *Diogenes*: se n.t.s. 95. I sin afstandtagen fra nydelsen stod D. i modsætning til *Aristippos*. D. levede en overgang som asketisk eremit i en vinstønde. – *Wein und Weib* (...): *Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang/ der bleibt ein Narr sein Lebtag*: ty. »Den, der ikke elsker vin, kvinder og sang, bliver en nar hele sit liv«. Tilskrives den ty. reformator Martin Luther (1483–1546), men skyldes formentlig den ty. digter Joh. Heinr. Voss